

Beste leerlingen,

Binnenkort kom ik bij jullie in de klas om mijn persoonlijke verhaal over de Tweede Wereldoorlog te vertellen. Mijn naam is Esther Karsch-Spiro. Ik ga het verhaal vertellen van mijn vader Mart Spiro en mijn grootouders.

Mijn grootouders en mijn vader hebben de oorlog meegemaakt. Ik ben in 1968 geboren, dus na de Tweede Wereldoorlog. Daardoor behoor ik tot de tweede generatie overlevenden. Toch hebben de gevolgen van deze oorlog altijd een rol in mijn leven gespeeld.

Voor mijn verhaal is het belangrijk dat jullie al wat weten over de Tweede Wereldoorlog. Daarom vind ik het fijn als jullie eerst het filmpje *De oorlog in zeven minuten* bekijken en daarna de vragen hieronder beantwoorden.

Misschien heb je zelf wel ergens in de wereld ook een oorlog meegemaakt of ken je iemand anders die een oorlog heeft meegemaakt. Als dat zo is, vul dan hieronder in wie dat is en vertel er iets over.

NA DE OORLOG

Landelijk centrum naoorlogse gastsprekers WO2 tot nu

Bekijk hieronder een aantal foto's. Welk plaatje past voor jouw gevoel het beste bij WO2? En waarom?

foto: _____ waarom: _____

In het begin van de oorlog merkte je nog niet veel van de bezetting. Later wel. Mijn vader Mart mocht steeds minder. Bijvoorbeeld niet naar de bioscoop, niet in de tram, niet naar het zwembad.

Weetje:
In Nederland zijn er veel meer Joden, Sinti en Roma, LHBTIQ+ en verzetsstrijders vermoord. Er werd ook veel minder verzet gepleegd dan in de landen om ons heen.

Stel je voor dat je op een warme zomerdag wil gaan zwemmen met een paar vrienden. Eén vriend is Joods en mag daarom niet in het zwembad komen. Wat zou jij doen?

4.

De maatregelen tegen de Joden werden steeds heftiger. Hitler wilde alle Joden in concentratiekampen vermoorden. Gelukkig waren er ook mensen die zich verzetten tegen de nazi's. Zij lieten bijvoorbeeld mensen bij hen onderduiken. Wat is onderduiken?

5.

Joden moesten een Jodenster op hun kleren dragen als ze naar buiten gingen. Waarom zouden de nazi's dat bedacht hebben, denk je?

Weetje:

Sommige Joden dachten dat als zij zich lieten dopen in een protestantse kerk zij niet zouden worden vermoord door de nazi's. Maar dat hielp niet. Er was een aparte barak in doorgangskamp Westerbork voor deze Joden.

6.

Stel je voor: het is oorlog, je gaat onderduiken en je mag één ding meenemen dat heel belangrijk voor je is. Wat zou jij dan meenemen en waarom? (mobiele telefoon mag je niet kiezen!)

Leven in een oorlog is heel heftig. Soms moet je keuzes maken en dat is moeilijk, omdat wat je ook kiest het nooit helemaal goed is. Dat wordt een dilemma genoemd.

Je kon tijdens een oorlog vier dingen doen:

- actief meedoen met de vijand, dat heet **collaboreren**
- je actief verzetten tegen de vijand, dus in het **verzet gaan**
- **klein verzet plegen**, zoals bijvoorbeeld naar radio Oranje luisteren, O.Z.O (Oranje zal overwinnen) op muren schrijven.
- of **gewoon aanpassen**

Laten we ook eens even nadenken over de volgende uitspraken. Jullie leerkracht leest ze hardop voor. Als je het eens bent met een uitspraak gaat je duim omhoog. Als je het oneens bent: duim oplaag

- Je aanpassen aan de vijand is eigenlijk ook collaboreren.
- Als je in het verzet zat, was je een held.
- Je verzetten tegen de vijand klinkt makkelijker dan het is.
- Als ouders voor de Duitsers waren, dan moesten hun kinderen dat ook zijn.
- Het was slim van het verzet om kinderen boodschappen te laten doorgeven.
- Klein verzet plegen, is ook gewoon aanpassen.

eens / oneens

eens / oneens

eens / oneens

eens / oneens

eens / oneens

eens / oneens

Tot slot

Ik kijk er naar uit om jullie te zien. Heb je nu alvast vragen? Schrijf ze op. Tot gauw!

Esther Karsch-Spiro